

О.П. Близнюк, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Однією з основних визначальних характеристик дистанційного навчання є підвищений рівень інтерактивності, що особливо виявляється у використанні комп'ютерних технологій. Саме рівень використання новітніх інформаційних технологій (у мережах Інтернет, Інтранет, ISDN і т.п.) і визначає ефективність сучасного дистанційного навчання. До числа основних особливостей електронного дистанційного навчання варто віднести:

- можливість інтерактивної взаємодії між викладачем і тим, кого навчають, у діалоговому режимі;
- швидку доставку навчальних матеріалів в електронній версії;
- оперативний доступ до баз знань, розміщених у мережі Інтернет;
- можливість тестування знань у дистанційному режимі;
- можливість проходження віртуального лабораторного практикуму;
- можливість реалізації мережного доступу до реального лабораторного устаткування;
- створення «віртуальних груп» (оперативна взаємодія тих, кого навчають, між собою).

Для організації контактів, ініціювання яких може здійснюватися будь-як учасником освітнього процесу як у режимі реального часу, так і шляхом різночасної (асинхронної) комунікації, використовуються різні інформаційно-технічні засоби: телефон, факс, електронна пошта, програмні засоби взаємодії в середовищі WWW-серверів, комп'ютерний відеоконференцзв'язок тощо.

Використання тих чи інших інформаційних технологій планується викладачем у процесі розробки навчального курсу. У курсі може використовуватися як одна конкретна технологія, так і сполучення декількох технологій.

Для реалізації зворотного зв'язку (діалогу) між слухачем та викладачем, а також безпосередньо між самими слухачами при дистанційному навчанні можна використовувати телеконференції. Подібна технологія звільняє викладача від необхідності взаємодії з кожним студентом індивідуально і дозволяє організувати колективну роботу слухачів. Телеконференції можуть проходити у формі

переписування по електронній пошті (режим off-line) чи в реальному часі (режим on-line). Програмне забезпечення входить у якості одного з елементів до складу інтегрованих телекомунікаційних додатків, таких, наприклад, як FirstClass Intranet Server, NetMeeting і т.п.

Найбільш придатним для організації електронного дистанційного навчання є гіпертекстове середовище World Wide Web (WWW) в Інтернет, чи Web-середовище, що забезпечує інтеграцію усіх видів інформації і її транспортування на будь-які відстані. Таке середовище також має у своєму розпорядженні широкі можливості в плані надання універсального інтерфейсу. Зазначені переваги WWW дозволяють вирішувати цілий спектр завдань ДН, у тому числі завдань створення навчальних і тестових засобів, збереження і представлення навчальних курсів у будь-якому вигляді, комбінуючи текстові, графічні, аудіо- і відеоматеріали. Використання мови JAVA дозволяє створювати додатки, які завантажуються по мережі, що значно полегшує роботу. При цьому забезпечується функціонування програмних засобів на різних платформах.

Зручним середовищем електронного дистанційного навчання і забезпечення його функціонування є сімейство продуктів LearningSpace, що базується на Lotus Domino і забезпечує середовище для здійснення навчання через глобальні і локальні комп'ютерні мережі. LearningSpace містить у собі один центральний керуючий модуль, названий LearningSpace Central і п'ять спеціальних модулів – Schedule, MediaCenter, CourseRoom, Profiles, Assesment Manager. Ці інтерактивні модулі (бази даних), забезпечують роботу з курсами: виконання вправ і контрольних завдань, проведення семінарів і дискусій, одержання консультацій викладачів і навчальних матеріалів з електронних бібліотек і ін.

LearningSpace Central надає студентам можливості для доступу до своїх курсів і завдань, а викладачами – для створення і управління курсами, адміністрування реєстрації і доступу до курсів. LearningSpace Central містить у собі набір інструментів, що полегшують процес розробки нових курсів. Schedule (планувальник) містить програму курсу і завдання. За допомогою цього модуля забезпечується просування студента згідно навчального курсу, одержання від викладача вказівок і поміток щодо курсу. Студент здійснює навігацію між базами даних, вибирає тему для участі в групових обговореннях у Course Room. Викладач у цьому модулі формує структуру навчального курсу і його розклад, надає студентам завдання, а також виникаючі в процесі навчання зміни і відновлення курсу.